

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
047/2021	Fylkesrådet	16.02.2021

Høring - Endring av konsesjon - Valken kraftverk - Saltdal kommune

Sammendrag

Fylkesrådet anbefaler at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) gir Saksenvik Kraft AS tillatelse til økt slukeevne i Valken kraftverk. Fylkesrådet vektlegger at endringen vil gi økt produksjon av fornybar energi uten nye arealinngrep. Tiltaket vil gi mindre vannføring i vassdraget, noe som har negative virkninger på vannmiljø og naturmangfold. Samlet sett vurderes tiltakets konsekvenser som akseptable, så lenge konsesjonsgitt minstevannføring beholdes.

Fylkesrådet forutsetter at det slippes minstevannføring i vassdraget hele året, slik det er fastsatt i gjeldende konsesjon.

Bakgrunn

Saksenvik Kraft AS fikk konsesjon til å bygge Valken kraftverk i 2010. I konsesjonssøknaden ble kraftverkets nedre slukeevne oppgitt til 800 liter per sekund (l/s). Slukeevne handler om hvor mye vann som tas gjennom turbinene i kraftverket og blir omdannet til elektrisk kraft. Når nedre slukeevne senkes tar kraftverket inn vann også ved lavere vannføring, og det blir derfor flere dager med lav vannføring i vassdraget.

Da tiltakshaver søkte om idriftsettelse av kraftverket i 2016 oppdaget NVE at kraftverket ikke var bygget i tråd med konsesjonen. Det var installert en annen type turbin enn det som var beskrevet tidligere, og lagt opp til en minste slukeevne på 100 l/s. På tross av at utbyggingen hadde skjedd i strid med konsesjonen aksepterte NVE endringen og ga tillatelse i samsvar med hva som var blitt bygget. NVE vurderte at fordelene med økt driftstid i kraftverket var større enn ulempene for allmenne interesser. Fylkeskommunen ble gjort kjent med dette i brev fra NVE datert 22.04.16.

Tiltakshaver søker nå om ytterligere redusert minste slukeevne, ned til 39 l/s. I følge søknaden vil dette gi en økning i årsproduksjon av elektrisk kraft på 0,1 GWh. Dette er sammenlignet med opprinnelig søknad fra 2010, og ikke endringen som NVE aksepterte i 2016 (100 l/s). Fylkeskommunen legger derfor til grunn at både produksjonsøkningen og konsekvensene for vannføringen vil være betraktelig mindre, sammenlignet med endringen som ble akseptert av NVE i 2016.

Etter NVEs vurdering er ikke saken så omfattende at det kreves kunngjøring og bred offentlig høring. Søknaden sendes derfor på begrenset høring til dem som har uttalt seg til den opprinnelige søknaden om tillatelse til å bygge Valken kraftverk.

Figur 1 Kartet viser nedbørsfeltet og kraftverkets plassering.

Problemstilling

Saken gjelder en teknisk oppgradering av Valken vannkraftverk som vil gi noe økt produksjon av fornybar energi, men på bekostning av vannføringen i vassdraget. Når nedre slukeevne senkes vil antall dager med restvannføring forbi inntakspunktet reduseres. Restvannføring er vannmengden som er igjen i vassdraget utover det kraftverket tar inn. Det vil fremdeles slippes minstevannføring til vassdraget i tråd med konsesjonen. Konsesjonsgitt minstevannføring er 500 l/s på sommeren og 70 l/s på vinteren.

Den planlagte endringen vil gjøres i kontrollanlegget på kraftverket, og vil ikke medføre tekniske inngrep. Rådgivende biologer har vurdert endring i minste slukeevne og oppsummert konsekvensene i forhold til gjeldende konsesjon for kraftverket (figur 2).

Konsekvenser for miljøverdier

Tema	Verdi			Virkning					Konsekvens
	Liten	Middels	Stor	Stor neg.	Middels	Liten / ingen	Middels	Stor pos.	
Biologisk mangfold	----- -----	----- -----	----- -----	----- -----	----- -----	----- -----	----- -----	----- -----	Liten negativ (-)
Flora og fauna	----- -----	----- -----	----- -----	----- -----	----- -----	----- -----	----- -----	----- -----	Liten negativ/middels (-/-)
Fisk og ferskvann	----- -----	----- -----	----- -----	----- -----	----- -----	----- -----	----- -----	----- -----	Liten negativ (-)
Inngrepsfrie omr.	----- -----	----- -----	----- -----	----- -----	----- -----	----- -----	----- -----	----- -----	Liten negativ (-)

Figur 2 Figuren viser vurderingen av verdi, virkning og konsekvens for utbyggingen av kraftverket sammenlignet med endringen som det nå er søkt om. Endret virkning og konsekvens er fremhevet med rødt.

Drøfting

Sammenlignet med opprinnelig konsesjon gir tiltaket en økning i årsproduksjon av elektrisk kraft på

0,1 GWh. Dette tilsvarer årsforbruket til ca. 5 husstander.

Det positive med endringen er at kraftverket får utvidet driftstid og økt kraftproduksjon. Økningen i kraftproduksjonen er imidlertid svært liten. På den annen side vil økningen i produksjon skje uten nye arealinngrep, noe som er positivt. Samtidig vil tiltaket ha negative virkninger fordi vannføringen i vassdraget blir mindre. Dette gir større konsekvenser for biologisk mangfold, flora og fauna og fisk/ferskvann i forhold til opprinnelig konsesjon. Basert på konsekvensutredningen er tiltaket vurdert til å jevnt over ha liten/middels negative konsekvenser for miljøtema, jf. figur 2.

Fylkesrådets vurdering

Fylkesråden ser at tiltakshaver har installert en annen turbin enn det som ble beskrevet i opprinnelig søknad, og at dette er utløsende for denne endringssøknaden. Det er etter fylkesrådets vurdering uheldig at opprinnelig konsesjon ikke er fulgt. Når endringer skjer litt etter litt blir konsekvensene uoversiktlige. I tillegg svekkes mulighetene for en åpen og forutsigbar prosess.

Fylkesråden betrakter tiltaket som en oppgradering/utvidelse av eksisterende vannkraftverk. Tiltaket gir noe større konsekvenser for vannmiljø og naturmangfold, men gir ingen nye konsekvenser for arealbruksinteresser eller landskap. Det er kjent flere automatisk fredete kvernsteinsbrudd langs Saksenvikelva, nedstrøms for Valken kraftverk. Disse vil etter fylkesrådets vurdering ikke bli vesentlig påvirket av redusert vannføring.

Fylkesråden legger til grunn at NVE tidligere har godkjent en nedre slukeevne på 100 l/s. Det er altså her snakk om en ytterligere reduksjon ned til 39 l/s. Fylkesråden oppfatter endringen som liten, både når det gjelder samfunnsmessig nytte og virkninger for vassdraget. Samtidig mener fylkesråden at stadige endringer av opprinnelig konsesjon vanskeliggjør en helhetlig vurdering av tiltaket. NVE bør derfor vurdere konsekvensene av tiltaket opp mot forvaltningsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

Samlet sett vurderer fylkesråden at tiltakets konsekvenser er akseptable, så lenge konsesjonsgitt minstevannføring beholdes. Fylkesråden vektlegger at tiltaket gir økt produksjon av fornybar energi uten nye arealinngrep.

Medvirkning

Saken er sendt til medvirkningsorganene for uttalelse før intern høringsrunde ved «kommentar til sak».

Konsekvenser

Saken vil ikke medføre økonomiske, administrative eller personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Saken har heller ingen konsekvenser knyttet til gjennomgående fylkeskommunal politikk knyttet til likestilling, universell utforming og folkehelse.

Vedtakskompetanse

Det vises til fylkesrådssak 194/20 – Reglement for delegering av myndighet fra fylkesrådet, hvor det i pkt. 3.26 heter at «Myndighet til å avgi uttalelse til søknad om konsesjon og fremme innsigelse til kraftverk mellom 1 MW og 10 MW samt å avgi uttalelser og fremme innsigelser til andre vassdragsinngrep og –anlegg (jfr. lovens § 3 punkt a og b) etter lovens § 8, tilligger til fylkesrådet.»

Dette tiltaket faller inn under kategorien «andre vassdragsinngrep» og myndigheten til å avgi

uttalelse i saken tilligger derfor fylkesrådet, jf. delegasjonsreglementet.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkesrådet anbefaler at NVE gir tillatelse til å redusere minste slukeevne i Valken kraftverk i Saltdal kommune, fra 100 l/s til 39 l/s. Fylkesrådet vektlegger at tiltaket gir økt produksjon av fornybar energi uten nye arealinngrep.
2. Fylkesrådet forutsetter at det slippes minstevannføring i vassdraget hele året, slik det er fastsatt i gjeldende konsesjon.
3. Dersom det blir gitt tillatelse til tiltaket, ber fylkesrådet NVE påse at konsekvensene av tiltaket er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12.

Bodø den 09.02.2021

Kirsti Saxi

fylkesråd for kultur, klima og miljø

sign

16.02.2021 Fylkesrådet

FRÅD-047/2021

Vedtak

Innstillingen enstemmig vedtatt